

(i) Printed Pages : 4

Roll No. ....

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	0	3	9
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	1
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 1st Semester

1128

SOCIOLOGY (In all Mediums)

Paper-Fundamental of Sociology

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt **five** questions in all. Question No. 1 is compulsory.
In addition attempt **one** essay type question from each Unit.
Each question is of **18** marks.

1. Attempt any **nine** parts of the following :

- (i) Social contract theory
- (ii) History
- (iii) Objectivity
- (iv) Reference group
- (v) In group and Out group
- (vi) Voluntary group
- (vii) Cultural pluralism
- (viii) Ethnocentrism
- (ix) Cultural lag
- (x) Role of media in socialization
- (xi) Cooley's views on socialization
- (xii) Role of religion in social control.

9×2=18

UNIT-I

2. Define Sociology. Is Sociology a Science ? Discuss.

OR

3. Explain in detail the relationship between Sociology and Anthropology.

18

UNIT-II

4. Define Society. Discuss the relationship between individual and human society.

OR

5. Distinguish between Primary and Secondary Groups. 18

UNIT-III

6. What is Culture ? Discuss various dimensions of culture in detail.

OR

7. Discuss the processes of Acculturation and Assimilation. 18

UNIT-IV

8. What is Socialization ? Discuss the views of Mead regarding Socialization.

OR

9. Discuss formal and informal agencies of social control. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है। इसके अतिरिक्त प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न चुनते हुए, चार निबंधात्मक प्रश्न कीजिए। प्रत्येक प्रश्न के 18 अंक हैं।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं नौ भागों को कीजिए :-

- (i) सामाजिक अनुबंध सिद्धांत
- (ii) इतिहास
- (iii) वस्तुनिष्ठता
- (iv) संदर्भ समूह
- (v) अंतःसमूह एवं बाह्यसमूह
- (vi) स्वैच्छिक संघ
- (vii) संस्कृतिक अनेकता
- (viii) जातीय केन्द्रवाद
- (ix) सांस्कृतिक पिछड़ापन
- (x) समाजीकरण में संचार माध्यम की भूमिका
- (xi) समाजीकरण पर 'कूले' के विचार
- (xii) समाजिक नियंत्रण में धर्म की भूमिका।

9×2=18

इकाई-I

2. समाजशास्त्र की परिभाषा दें। क्या समाजशास्त्र एक विज्ञान है, चर्चा करें।

अथवा

3. समाजशास्त्र और मानवशास्त्र के संबंधों का वर्णन करें। 18

इकाई-II

4. समाज की परिभाषा दें। व्यक्ति और मानव समाज के संबंधों का उल्लेख करें।

अथवा

5. प्राथमिक एवं गौण समूहों में अंतर दर्शाओ। 18

इकाई-III

6. संस्कृति के अर्थ और विभिन्न आयामों पर चर्चा करें।

अथवा

7. संस्कृति-संक्रमण और सांस्कृतिक समीकरण की प्रक्रिया पर चर्चा करें। 18

इकाई-IV

8. समाजीकरण क्या है ? समाजीकरण संबंधित 'मीड' के विचारों का उल्लेख करें।

अथवा

9. सामाजिक नियंत्रण के औपचारिक और अनौपचारिक एजेंसियों का वर्णन करें। 18

(पंजाबी अनुवाद)

नੋਟ :- ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਿਬੰਧਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 18 ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ 9 ਭਾਗ ਕਰੋ :

- (i) ਸੋਸ਼ਲ ਕੰਟਰੈਕਟ ਥਿਊਰੀ
- (ii) ਇਤਿਹਾਸ
- (iii) ਉਦੇਸ਼ਤਾ
- (iv) ਰੈਫਰੈਂਸ ਗਰੁੱਪ

- (v) ਇਨ ਗਰੁੱਪ ਅਤੇ ਆਉਟ ਗਰੁੱਪ
- (vi) ਸਵੈ-ਇੱਛਕ ਸਮੂਹ
- (vii) ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਬਹੁਲਵਾਦ
- (viii) ਏਥਨੋਸੈਂਟਰਿਜ਼ਮ
- (ix) ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅੰਤਰਾਲ
- (x) ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
- (xi) ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਤੇ ਕੁਲੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ
- (xii) ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ।

9×2=18

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਸਮਾਜ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਕੀ ਸਮਾਜ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

3. ਸਮਾਜ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਮਾਨਵ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

5. ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਕੀ ਹੈ ? ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

7. ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸੰਕ੍ਰਮਣ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮੀਕਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਕੀ ਹੈ ? ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਮੀਡ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

9. ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀਆਂ ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਏਜੰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

18